

מסרים לכל...

בעריכת הרב נחום גמליאל

לקח מהפרשה,

"ראה אנכי נותן לפניכם היום..." (יא' כו')

הפרשה פותחת במילים: 'ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה'. כמה דברים לא מובנים בניסוח הפסוק:
א: במילה 'ראה' פנה משה לעם ישראל בלשון יחיד, אולם בהמשך הוא אומר: 'נותן לפניכם' בלשון רבים. ב:
מדוע משה פונה אליהם במילה ראה, כדי לבחור בטוב צריך להבין את ההבדלים שבין הטוב לרע, וזה לא שייך
לחוש הראיה. דבר נוסף לא ברור בלשון הפסוק מדוע צריך לומר את המילה 'אנכי'? היה צריך להיות כתוב:
'הבינו, לפניכם ברכה וקללה?' בפירושו לפרשה עומד ה'אור החיים' הקדוש על טעם המלה 'ראה' ומסביר גם
למה צריך לומר את המילה 'אנכי', וזהו סיכום דבריו: כדי שמנהיג יוכל להוכיח את העם, להדריכו בדרך
החיים ולהוביל אותו אל הבחירה הנכונה, הרי שמלבד מהכרתו בענייני העולם הבא הנצחי, צריך הוא גם להיות
עשיר, גיבור ומלך. שאם לא כן, עלולים לומר לו דבריו מושפעים מכך שאינך יודע ומבין בהנאות העולם הזה,
שאם היית טועם את טעם ההנאות כאן לא היית אומר לנו לבחור בחיים הרוחניים.

וכך מגדיר זאת ה'אור החיים' בלשון קדשו: 'לפי שבא להבחינם בעולם העליון, (לגרום להם לבחור בחיים
הרוחניים של העולם העליון) ולהמאיס כל טובות העולם הזה, בכדי שיתאמתו אצלם הדברים, צריך שהמוכיח
יהיה בו שני עניינים א: שיכיר הכרה חושית בטוב העליון, ב: שהשיג השגת טוב עולם הזה וקנייניו.

כי אם המוכיח יהיה מושלל מענייני העולם הזה, לא יאמנו דבריו למשיגי טובת עולם הזה, כי יאמרו אין
אומרים למי שלא ראה, יבוא ויגיד, שאם היה טועם טעמי הנאות גדולת העולם הזה וקנייניו ותענוגיו, לא היה
ממאיסו ובוחר בזולתו, ובזה לא יטו אוזנם לקבל דבריו. גם הבא להפליג בטוב עולם הבא, לא יוצדקו ולא יאמנו
דבריו לשכל הטבעי, כל שהוא עצמו אין דבריו אלא מפי האמונה, והוא לא ראה ולא ידע.

ולזה אמר 'ראה אנכי' כלומר: אלי תראו ותצדיקו ותשכילו להצדיק הדברים, כי הוא השיג (גם) טוב עולם הזה,
כי היה גדול מאוד וגבור ומלך ועשיר גדול כאמרם ז"ל (נדרים לח ע"ב) 'ויפה דודי אף נעים', גם בטוב העליון
הכיר, כי עלה שמים וטעם טעם עליון'.

רק אחרי שהכיר משה רבינו את שני הדברים הללו, גם ענייני העולם הזה, וגם ענייני העולם הבא, היה יכול
להשפיע על עם ישראל שיבחרו אף הם בדרך זו. ולכן אומר ה'אור החיים': אמר 'ראה' לשון יחיד, כי ראה זו
כולם שווים בהכרתה כאיש אחד, שגלוי לכל השגת משה גם בעולם הזה וגם בעולם הבא.

(עפ"י עלינו לשבח)

פינת החלכה

הלכות מזוזה / המשך

הכנת המזוזה ומיקום המזוזה בפתח

- א: צריך לקבוע את המזוזה על המשקוף הימני כשעומדים עם הפנים לתוך חלל החדר.
- ב: מגלגלים את המזוזה משמאל לימין כשהיא במצב קריאה.
- ג: רצוי לא להדק מידי כדי לא לגרום למזוזה נזק.
- ד: כדי שהמזוזה לא תתקלקל מלחות ורטיבות, כדאי לעטוף אותה היטב עם ניילון נצמד.
- ה: מכניסים את המזוזה לתוך בית מזוזה, ואותו קובעים על המשקוף כאמור.
- ו: כדי שהמזוזה תשמר ולא תתקלקל מחום וקרינת שמש, רצוי שבית המזוזה יהיה מחומר מבודד (פלסטיק, עץ...) במיוחד בפתחים שחשופים לשמש.
- ז: קובעים את המזוזה בתחילת השליש העליון של המשקוף, ברוב הפתחים החלק התחתון של המזוזה יהיה בגובה של מטר וארבעים ס"מ.
- ח: מנהג הספרדים והתימנים לקבוע אותה ישרה לאורך המשקוף.
- ט: מנהג האשכנזים והמרוקאים לקבוע אותה באלכסון כשהחלק העליון לכוון החדר.

חכמת חיים: 'דמעות פותחות שערים, אבל שירים מבקיעים חומות'. (מהספר שימחל'ה)

לקראת סיום החופשה

החופשה אוטוטו מאחורינו. יש הורים שינשמו לרווחה, ויש שיצטערו. אנו כהורים חייבים לעשות הכול כדי שהילדים יחזרו ללימודים בחשק ובשמחה. במה דברים אמורים?

א: להשתדל מאוד לקנות ספרים חדשים. ההבדל במחיר בין ספר חדש לספר ישן הוא 20% בלבד. אני מבינה שככל שיש יותר ילדים ההוצאה גדלה, אבל מבחן התוצאה מוכיח שהחשק ללמוד גדל שבעתיים כשהספרים חדשים.

ב: קנו לו קלמר שהוא אוהב, צבעים שהוא בוחר, אין לכם מושג כמה הדברים הקטנים הללו מגבירים מוטיבציה ללמידה.

ג: כשיש תלבושת אחידה בבית הספר, קנו לילד לפחות שני זוגות.

ד: הקפידו לשלם את התשלומים לבית הספר (דמי שכלול דמי לימוד העשרה...) בזמן! הראו לילד שהחינוך הוא בראש סדר העדיפויות שלכם! כשילד קולט - ללא מילים - שהלימודים בראש סדר העדיפויות הוא ישתדל להצדיק זאת.

ה: הקפידו לעטוף ספרים ומחברות זה מקנה לילד תחושה של חשיבות ומייקר את ערכם של הספר והמחברת.

בהצלחה ושבת שלום, שושנה.

"והחסידה והאנפה והאנפה והעטלף..." (ד' יח')

רש"י: למה נקרא שמה חסידה? שעושה חסד עם חברותיה. (פרשת שמיני).

מובא בחז"ל (ירושלמי ב"מ פרק ג'): 'הני עכברי רשיעי נינהו' (העכברים הם רשעים) כשהם רואים הרבה פירות, הם קוראים לחבריהם ואוכלים עימם.

וקשה: מדוע החסידה נקראת 'חסידה' מפני שמאכילה את חברותיה, ואילו העכברים כשקוראים לחבריהם לאכול איתם נקראים רשעים? והחסבר לכך: העכברים נותנים לחבריהם רכוש זר ומתחסדים על חשבון הזולת, ולכן הם רשעים. אבל החסידה נותנת מיגיעה ועמלה, ולכן זה חסד...

(מעיינה של תורה)

סיפור לשבת

האורח הרעב

היודי העיר סימו זה מכבר תפלת קבלת שבת בצלו של הרבי - רבי שניאור זלמן, בעל ה'תינאי' - ופנו לבתייהם. באחת מפנות בית-המדרש נשאר בנו של הרבי, דובר, (מי שלומים נעשה נשיאה של חסידות חב"ד ונתפנה 'אדמו"ר האמצעי'). כהרגלו בכל יום ובמיחד בשבתות, עוד שעה ארצה פשהו שקוע בתפלתו; מנתק כליל מן הנעשה סביבו. כבר מצעירותו הפירו הכל בקדשותו המיוחדת ובפרישותו העצומה מכל עניי העולם... רק בשעה שמחלונות הבתים מסביב, החלה בוקעת זמירת 'שיר המעלות' של סיום הסעודה, סיס רבי דובר את תפלתו... כאשר פנה לצאת מבית-המדרש לביתו, הבחין לפתע ביהודי שנקראה כהלך זר. רבי דובר קרב אליו, הושיט לו את ידו בחמימות וברכו בברכת שבת-שלום. עד מהרה התברר לו, כי אכן אורח הוא האיש, ובגלל חסר שימת-לב של הגבאים, לא צרף, כמקובל, לאיש מבצלי-הבתים בעיר.

רבי דובר לא חשב פעמים, והזמין את ההלך לביתו לסעד את סעודת השבת. אולם כאן צפתה לו הפתעה. האורח סרב להזמנה. "רוצה אני פי מאריך אתה בתפלתך יתר על המדה, ואני אדם רעב ואיני יכול להמתין הרבה", נמק הזר בגסות-מה את סרובו. למרות הסרוב החצוף, לא מהר רבי דובר לותר לאיש. הוא הפציר בו עוד ועוד כי לא ימנע ממנו את זכות מצות הכנסת-אורחים, אך האורח בשלו. הוא מפציר וזה מסרב. לבסוף אמר האורח: "אני מוכן להתארח אצלך רק בתנאי שמחר תקצר בתפלתך". רבי דובר השיב: "אעשה הכל להשביע את רצונך". סעודת ליל-השבת התנהלה כרגיל מבלי שנוכחותו של האורח תרגש כמעט. הוא אכל בתאבון רב את כל המנות שהגישו לו, ובין מנה לחברתה התעטף בשתיקה. רק מפעם לפעם, בעת שרבי דובר השמיע דברי-תורה, הנהן בראשו. לא היה אפשר לדעת אם הוא מבין משהו מן הדברים הנאמרים, או שמא הוא עושה כן כחלק מתמהונותו.

למחרת, כאשר את הסתימה תפלת הצבור, הרגיש רבי דובר משיכה בטליתו. הוא עדין עמד בראשיתיה של התפלה, לאחר ששעות רבות קדם לכן היה שקוע בלמוד דברי חסידות, ועסק בהתבוננות עמקה ברוממות ה'. כששובב את פניו לאחור, הבחין באורחו ה'רעב'. "הלוא סכמנו כי לא תאריך היום בתפלתך", התרעם האורח המוזר. לא היה קל לרבי דובר לותר על תפלת השבת הארצה, שממנה שאב חיים לכל השבת ולכל השבוע שלאחריה. אולם משהו בתוכו דחק בו לקבל את דברי אורחו בהכנעה. הוא נענע בראשו לאות הסכמה, מהר לסיס את התפלה, ופנה עם אורחו לביתו. גם הפעם בלע האורח בתאבון נכר את האכל שהונח לפניו. כשהשמיע רבי דובר דברי-תורה, נשמעו מפיו הברות בלתי-ברורות, שלא היה אפשר לדעת אם באו לאשר את הדברים, לדחותם או להעיר עליהם.

אלא שבגוד לרשם החיצוני שעשה האורח, גברה והלכה משעה לשעה תחושתו של רבי דובר, כי דבר-מה מסתורי מסתתר בכל-זאת מאחורי אורחו. עם צאת השבת בקש רבי דובר להזמין אליו את האורח בשלישית, להסב על שלחנו לסעודת מלוה-מלכה, הוא פנה כה נכה אך לא ראה את ההלך בכל בית-המדרש. הוא נצא החוצה בנסיון לתור אחרי האורח, אך זה לא נראה עוד. לאחר מכן נכנס רבי דובר אל אביו, וספר לו את פרטי הארוע והאורח המוזר שסעד על שלחנו בשבת. רבנו הזקן הזין ברב קשב לספורו, ונסה לשאב ממנו כל פרט הנוגע לדמותו של האיש ולהתנהגותו. "האם אמר האיש משהו? אולי בך אותך?", בקש הרבי לדעת. "חוץ מאותו ופוח משנה בליל שבת, לא הוציא האיש מפיו מלה במשך כל השבת בלתי", השיב רבי דובר, שעתה כבר ידע בברור כי יש דברים בגו.

רבנו הזקן הביט בעיניו כלפי מעלה ונשא את שתי ידיו כאומר: "חבל, חבל". כעבר רגע הוסיף: "זוכר אתה, בני, כי פעמים רבות הבעת באזני את משאלת-לבך לזכות לראות במו-עיניך אחד מל"ו הצדיקים הנסתרים שעליהם העולם עומד. אני הבטחתי לך למלא את משאלתך. ובכן, השבת זכית לראות את אחד מהצדיקים הנסתרים הללו, ולא לראותו בלבד, אלא אף לאחרו על שלחנך".

כעבר שהות נוספת אמר רבנו הזקן: "זכית לראות לא סתם אחד מהל"ו, אלא אחד מהגדולים שבהם".